

Menntasjóður námsmanna

Samstæðuársreikningur 2025

Efnisyfirlit

Bls.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra	2 - 3
Áritun óháðs endurskoðanda	4 - 5
Yfirlit um afkomu ársins	6
Efnahagsreikningur	7
Yfirlit um breytingu eigin fjár	8
Yfirlit um sjóðstreymi	9
Skýringar	10 - 35

Menntasjóður námsmanna
Kennitala: 710169-0989
Borgartúni 21, 105 Reykjavík

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra

Samstæðuársreikningur Menntasjóðs námsmanna er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila. Ársreikningurinn nær yfir tvo aðskilda sjóði, Menntasjóð námsmanna (MSNM) og Lánasjóð íslenskra námsmana (LÍN).

Starfsemin á árinu

Samkvæmt rekstrarreikningi nam hagnaður sjóðsins um 7.963 millj. kr. á árinu 2025 (2024: tap 1.307,2 millj. kr.) og hækkar því um 9.270,2 millj. kr. eða um 709,17%. Heildareignir í árslok námu 130.749,8 millj. kr. (2024: 150.636,8 millj. kr.) og skuldir í árslok námu 59.887,6 millj. kr. (2024: 87.788,8 millj. kr.). Bókfært eigið fé sjóðsins nam 70.862,1 millj. kr. í árslok (2024: 62.848 millj. kr.). Í árslok var eiginfjárhlutfall sjóðsins 54,20% (2024: 41,72%).

Á árinu 2025 var tekinn sú ákvörðun að greiða upp öll útistandandi lán hjá Endurlánum ríkissjóðs, heildarvirði uppgreiðslulána var 29,4 milljarðar króna. Sjá betur skýringu 18.

Meðalfjöldi ársverka hjá sjóðnum voru 29 á árinu 2025 (29 á árinu 2024).

Starfsemi Menntasjóðs námsmanna á árinu

Árið 2025 var fimmta fulla rekstrarárið eftir að ný lög um Menntasjóð námsmanna tóku gildi en þau voru samþykkt 9. júní 2020 og komu til framkvæmda 1. júlí 2020. Lögin fela í sér grundvallarbreytingu á stuðningskerfi ríkisins við námsmenn, þar sem lánþegar skv. nýjum lögum fá 30% niðurfærslu af höfuðstól námsláns ef þeir ljúka námi innan tilskilins tíma og námsmenn með börn á framfæri fá styrk vegna framfærslu barna ljúki þeir að lágmarki 22 ECTS-einingum á önn. Þá hafa námsmenn sem eru undir 40 ára val (35 ára fimm árum eftir að lögin tóku gildi) um fjórar endurgreiðsluleiðir þ.e. að endurgreiða námslánin sem tekjutengt lán og þá annað hvort sem verðtryggt eða sem óverðtryggt lán eða sem jafngreiðslulán og þá annað hvort verðtryggt eða óverðtryggt. Námsmenn sem ljúka námi eftir þennan aldur hafa eingöngu val um jafngreiðslulán og þá annað hvort verðtryggt eða óverðtryggt. Á árinu 2025 voru greiðendur H-lána alls 7.065 (2024: 5.922). Af þeim sem voru yngri en 40 ára völdu 67,07% jafngreiðslulán en 32,93% tekjutengt lán. Ekki er talið að þetta hlutfall verði endilega lýsandi fyrir komandi H-lána greiðendur sem geta valið á milli tekjutengdra afborgana og jafngreiðslulána þar sem allir þessir nýju greiðendur eru með lága námslánskuld vegna H-lána því flestir eru jafnframt með G-lán. Þá völdu 64,81% nýrra greiðenda að endurgreiða lán sín með óverðtryggðum kjörum á árinu 2025 samanborið við 64,8% á árinu 2024.

Anættustýring

Samstæða MSNM notar umgjörð samhæfðrar áhættustýringar til að tryggja að áhættur séu skilgreindar og að þeim sé stjórnað á skipulegan hátt til að ná hæfilegri fullvissu um að yfirsýn og skilningur á áhættum í starfsemi samstæðu sé til staðar á hverjum tíma á öllum sviðum í starfseminni. Áhættustefna samstæðu miðar við rekstraráhættur samstæðunar sem eru í reglubundinni vöktun yfir árið en aðrar helstu áhættur hafa verið skilgreindar og eru mældar að lágmarki árlega, sjá nánar í skýringu 20.

Tillaga aðalfundar

Sjóðurinn mun útbúa minnisblað og úttektarstefnu með eiganda varðandi hversu mikla fjármuni eigandinn getur tekið út á sérhverjum tímapunkti. Í minnisblaðinu verður farið yfir stöðu sjóðsins, horfur næstu ára og svigrúm til útgreiðslu.

Yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra

Samstæðuársreikningur er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn, IPSAS, eins og þeir hafa verið gefnir út af Alþjóðlega reikningsskilaráðinu IPSASB (e. accrual basis IPSAS, International Public Sector Accounting Standards, vísað til sem "IPSAS") og eru í gildi í árslok 2025.

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að samstæðuársreikningur Menntasjóðsins gefi glögga mynd af rekstrarafkomu stofnunarinnar og breytingu á handbæru fé á árinu 2025, ásamt eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2025 í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn. Jafnframt er það álit okkar að samstæðuársreikningurinn og skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra gefi glögg yfirlit yfir þróun og árangur í rekstri stofnunarinnar, stöðu hennar og lýsi helstu áhættupáttum sem stofnunin býr við, eins og fram Með upptöku og innleiðingu á IPSAS urðu verulegar breytingar á matsaðferð á útlánum sjóðsins. Núverandi matsaðferð á

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra

Yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra

Stjórn og framkvæmdastjóri Menntasjóðs námsmanna staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2025 með undirritun sinni.

Reykjavík, 31. mars 2026

Stjórn Menntasjóðs námsmanna

Tómas Hrafn Sveinsson, formaður

Aldís Mjöll Geirsdóttir

Steinunn Bergmann

Ari Karlsson

Sæunn Gísladóttir

Katrín Oddsdóttir

Viktor Pétur Finnsson

Orri Þór Eggertsson

Þórdís Anna Gylfadóttir

Nanna Hermannsdóttir

Framkvæmdastjóri

Rakel Elíasdóttir

Samstæðuársreikningur Menntasjóðs námsmanna fyrir árið 2025 er rafrænt undirritaður af stjórn félagsins og framkvæmdastjóra og er að finna á öftustu síðu.

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar Menntasjóðs námsmanna og Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytisins.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Menntasjóðs námsmanna („sjóðurinn“) fyrir árið 2025. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymisfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af fjárhagsstöðu sjóðsins á árinu 2025, efnahag hans 31. desember 2025 og breytingu á handbæru fé á árinu 2025, í samræmi lög nr. 123/2015 um opinber fjármál og við alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn (e. accrual basis IPSAS, International Public Sector Accounting Standards, vísað til sem "IPSAS").

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla (ISA) en nánar er gerð grein fyrir ábyrgð okkar í kaflanum Ábyrgð endurskoðanda. Við uppfyllum ákvæði siðareglna endurskoðenda á Íslandi og teljumst því óháð sjóðnum. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir öllum upplýsingum sem sjóðurinn birtir, jafnt með ársreikningi sem og á öðrum vettvangi. Álit okkar nær ekki til annarra upplýsinga sem sjóðurinn gefur út en tilgreint er hér að ofan. Aðrar upplýsingar eru m.a. skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra sem fylgir ársreikningi. Staðfestum við því ekki þær upplýsingar sem þar er að finna. Hvað ábyrgð okkar varðar felst hún í yfirllestri á efni og innihaldi og athugun á því hvort um verulegt ósamræmi sé að ræða milli þeirra og ársreikningsins.

Við staðfestum samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikning sjóðsins

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi í samræmi lög nr. 123/2015 um opinber fjármál og við alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn, IPSAS. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir innra eftirliti við gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi sjóðsins. Ef við á, skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna ákveðið var að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Ábyrgð endurskoðenda

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissa er mikil vissa, en ekki trygging þess að endurskoðun sem er framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Áritun óháðs endurskoðanda frh.:

Sem hluti af endurskoðuninni sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, beitum við faglegu mati (e. professional judgment) og við höfum faglega tortryggni (e. professional skepticism). Eftirfarandi atriði eru einnig hluti af endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnun og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.
- Afla endurskoðunargagna er varða verulegar einingar innan ársreikningsins til að geta látið í ljós álit á ársreikningi. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framkvæmd endurskoðunar sjóðsins og berum ein ábyrgð á áliti okkar á sjóðnum.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og stjórnendur meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

fyrir hönd Grant Thornton endurskoðunar ehf.
Reykjavík, 31. mars 2026

Undirritun er rafræn og er að finna á öftustu síðu

Davíð Arnar Einarsson
löggiltur endurskoðandi

Samstæðuársreikningur Menntasjóðs námsmanna fyrir árið 2025 er rafrænt undirritaður af endurskoðanda og er að finna á öftustu síðu.

Yfirlit um afkomu ársins 2025

	Skýr.	2025	2024
Framlag ríkissjóðs	7	<u>1.193.200</u>	<u>1.213.700</u>
Fjármagnsliðir			
Námslán á gangvirði		12.322.998	3.375.057
Fjármunatekjur		1.395.968	2.374.038
Fjármagnsgjöld		(6.113.835)	(7.433.526)
Hreinar fjármunatekjur	8	<u>7.605.130</u>	<u>(1.684.431)</u>
Aðrar rekstrartekjur			
Tilkynningargjald		147.767	138.716
Aðrar tekjur		<u>10.556</u>	<u>10.094</u>
Aðrar rekstrartekjur		<u>158.323</u>	<u>148.809</u>
Önnur rekstrargjöld			
Laun og launatengd gjöld	9	443.205	394.485
Rekstrarkostnaður	10	355.722	384.200
Afskriftir	11	<u>194.753</u>	<u>206.570</u>
		<u>993.680</u>	<u>985.255</u>
Rekstur án ríkisframlags		6.769.773	(2.520.877)
Tekjuafgangur ársins		<u><u>7.962.973</u></u>	<u><u>(1.307.177)</u></u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2025

	Skýr.	31.12.2025	31.12.2024
Eignir			
Sjóður og bankainnstæður		13.023.812	32.065.689
Skammtímakröfur	12	190.190	169.029
Námslán	17	116.869.030	117.638.473
Varanlegir rekstrarfjármunir	13	12.509	31.157
Leigueign	15	348.666	369.831
Óefnislegar eignir	14	305.549	362.646
Eignir alls		<u>130.749.757</u>	<u>150.636.824</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	19	64.890	100.526
Vaxtaberandi langtímaskuldir	18	59.454.728	87.304.707
Leiguskuldbinding	15	368.019	383.555
Skuldir alls		<u>59.887.636</u>	<u>87.788.787</u>
Hrein eign		<u>70.862.120</u>	<u>62.848.037</u>
Eigið fé alls		<u>70.862.120</u>	<u>62.848.037</u>
Eigið fé og skuldir alls		<u>130.749.757</u>	<u>150.636.824</u>

Yfirlit um breytingu eigin fjár 31. desember 2025

	Hrein eign
Hrein eign 1.1.2024 samkvæmt IPSAS	64.192.492
Breyting á H-lánum	(37.278)
Tekjuafgangur ársins	(1.307.177)
Hrein eign 1.1.2025 samkvæmt IPSAS	62.848.037
Breyting á H-lánum	51.111
Tekjuafgangur ársins	7.962.973
Hrein eign 31.12.2025	70.862.120

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2025

	Skýr.	2025	2024
Rekstrarhreyfingar			
Tekjuafgangur ársins		7.962.973	(1.307.177)
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi:			
Afskriftir rekstrarfjármuna og óefnislegra eigna	11	194.753	206.570
Hreinar fjármunatekjur		(5.427.662)	6.375.937
Veltufé frá rekstri		2.730.064	5.275.330
Veitt námslán	17	(8.191.286)	(8.100.943)
Afborganir námslána	17	16.622.171	15.302.638
Breytingar á öðrum rekstrartengdum eignum		(44.541)	2.456.003
Nýjar lántökur langtímaskulda	18	4.000.000	
Afborganir vaxtaberandi langtímaskulda	18	(33.699.105) *	(6.930.524)
Breytingar á öðrum rekstrartengdum skuldum		(35.636)	38.220
Handbært fé frá rekstri fyrir vexti		(18.618.332)	8.040.724
Innborgaðir vextir af útlánunum		2.160.231	1.930.741
Innborgaðir vextir af bankainnistæðum		1.395.779	2.373.541
Greiddir vextir af langtímaskuldum		(3.850.097)	(3.078.812)
Greiddir vextir af leiguskuldbindingu		(16.078)	(16.687)
Handbært fé frá rekstri		(18.928.497)	9.249.508
Fjárfestingahreyfingar			
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	13, 14	(81.879)	(185.299)
		(81.879)	(185.299)
Fjármögnunarhreyfingar			
Afborganir leiguskuldar	15	(31.501)	(28.975)
		(31.501)	(28.975)
(Lækkun)/Hækkun á handbæru fé		(19.041.877)	9.035.234
Handbært fé í ársbyrjun		32.065.690	23.030.456
Handbært fé í lok árs		13.023.812	32.065.690

*Uppgreiðsla lána, sjá skýringu 18.

Skýringar

1. Almennar upplýsingar

Menntasjóður námsmanna er með starfsstöð sína á Íslandi og er lögheimili að Borgartúni 21 í Reykjavík. Aðalstarfsemi samstæðunnar felst í að veita lán til lánshæfs framhaldsnáms og tryggja jöfn tækifæri til náms án tillits til efnahags. MSNM sér jafnframt um veitingu jöfnunarstyrkja til nemenda á framhaldsskólastigi eftir þeim reglum sem um styrkinn gilda. Samstæðan telst til A2-hluta ríkissjóðs og heyrir undir Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytið. MSNM starfar í samræmi við lög nr. 60/2020 um Menntasjóð námsmanna.

2. Grundvöllur reikningsskila

Yfirlýsing um að alþjóðlegum reikningsskilastöðlum fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn sé fylgt

Samstæðuársreikningur 2025 er gerður samkvæmt lögum nr. 123/2015 um opinber fjármál og er gerður á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn (IPSAS) sem eru í gildi á Íslandi í lok desember 2025. Ársreikningur samstæðu byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum að undanskildum námslánum og innbyggðum afleiðum sem færð eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðuársreikningur er gerður í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill stofnunarinnar. Fjárhæðir eru námundaðar að næstu milljón nema annað sé tekið sérstaklega fram.

Samstæðuársreikningur tekur til ársreiknings Menntasjóðs námsmanna og Lánasjóðs íslenskra námsmanna sem eru undir stjórn þess á reikningsskiladegi. Reikningsskil Menntasjóðs námsmanna og Lánasjóðs íslenskra námsmanna eru innifalín í samstæðureikningnum frá því að yfirráð nást og þar til þeim lýkur. Meðal markmiða samstæðureikningsskilanna er að birta einungis tekjur, gjöld, eignir og skuldir samstæðunnar út á við og er því viðskiptum innan hennar eytt út við gerð reikningsskilanna, sjá skýringu 6 fyrir innbyrðisviðskipti.

Stjórn samstæðu MSNM ásamt framkvæmdastjóra staðfesta ársreikning 2025 þann 31. mars 2026.

Staðlar sem tóku gildi 1. janúar 2025

IPSAS 44 Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi tók gildi 1. janúar 2025. Staðallinn hafði óveruleg áhrif á reikningsskil Menntasjóðsins.

IPSAS 45 Varanlegir rekstrarfjármunir tók gildi 1. janúar 2025. Staðallinn tók við af IPSAS 17 og hafði óveruleg áhrif á reikningsskil Menntasjóðsins.

IPSAS 46 Mat og mælikvarðar tók gildi 1. janúar 2025. Staðallinn er tilkomin vegna uppfærslu á kafla 7 í hugtakaramma IPSAS. Staðallinn hafði óveruleg áhrif á reikningsskil Menntasjóðsins.

Útgefnir staðlar sem taka gildi 1. janúar 2026

IPSAS 47 Tekjur tekur gildi 1. janúar 2026. Staðallinn kemur í staðinn fyrir IPSAS 9, 11 og 23. Staðallinn er ekki talinn hafa veruleg áhrif á reikningsskil Menntasjóðs en getur haft áhrif á upplýsingagjöf og flokkun tekna.

IPSAS 48 Tilfærsluútgjöld tekur gildi 1. janúar 2026. Staðallinn kemur í staðinn fyrir IPSAS 9, 11 og 23. Staðallinn er ekki talinn hafa veruleg áhrif á reikningsskil Menntasjóðsins.

IPSAS 49 Starfslokagreiðslur tekur gildi 1. janúar 2026. Ekki er gert ráð fyrir að innleiðing hans hafi veruleg áhrif á reikningsskil Menntasjóðsins.

3. Rekstrarhæfi

Stjórnendur hafa lagt mat á rekstrarhæfi samstæðu og telja sjóðinn hafa styrk til áframhaldandi starfsemi. Samstæðuársreikningur er því gerður á grundvelli áframhaldandi starfsemi. Niðurstöður úr athugun á greiðsluhæfi sjóðsins gefa til kynna að hann hafi yfir að ráða nægu fjármagni til að styðja við áframhaldandi rekstur.

Skýringar

4. Mat og ákvarðanir

Við gerð samstæðuársreiknings í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila þurfa stjórnendur að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti.

Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

Upplýsingar um mikilvægar ákvarðanir þar sem mat stjórnenda og reikningsskilaaðferðir hafa mest áhrif á skráðar fjárhæðir eigna og skulda í samstæðuársreikningnum er að finna í eftirfarandi skýringum:

Liður	Skýring	Staðall
Varanlegri rekstrarfjármunir	Skýring 13 - Mat á líftíma rekstrarfjármuna	IPSAS 31
Óefnislegar eignir	Skýring 14 - Mat á líftíma óefnislegra eigna	IPSAS 31
Leigueign og -skuld	Skýring 15 - Mat á afvöxtunarstuðli	IPSAS 43
Námslán	Skýring 17 - Gangvirðismat námslána	IPSAS 41

5. Samstæða Menntasjóðs námsmanna og meðferð innbyrðis viðskipta

Samstæðureikningur Menntasjóðs námsmanna nær yfir tvo aðskilda sjóði:

- Menntasjóð námsmanna
- Lánasjóð íslenskra námsmanna (LÍN)

Frá árinu 2021 hefur samstæðureikningur gert grein fyrir rekstraraðgreiningu milli Menntasjóðs námsmanna og LÍN í gegnum starfspáttayfirlit. Með gildistöku reglugerðar nr. 67/2025 er þessi aðgreining nú skilgreind nánar með formlegum hætti og kveðið á um sjálfstætt bókhald, aðskilin sjóðstreymi og skýrar fjármögnunarheimildir beggja sjóða.

Viðskipti milli Menntasjóðs námsmanna og LÍN, þar á meðal flutningur fjármagns og greiðsluflæði vegna umsýslu eldri námslána, eru skráð samkvæmt skilmálum og vaxtakjörum sem gilda um slík viðskipti. Í þeim tilvikum sem Menntasjóður námsmanna hefur tekið við fjármunum frá LÍN, verða þau lán endurfjármögnuð með endurlánum frá ríkissjóði. Reglugerðin kveður með skýrum hætti á um að slík fjármögnun skuli eingöngu byggð á endurlánum frá ríkissjóði.

Slík innbyrðis viðskipti eru felld niður við gerð samstæðu í samræmi við ákvæði IPSAS 35 um samstæðureikningshald.

Skýringar

6. Starfspáttayfirlit

Starfspáttayfirlit samstæðu Menntasjóðs byggir á starfspáttum sjóðsins sem ákvarðaðir eru af stjórnendum í takt við innri upplýsingagjöf og uppbyggingu stjórnunar. Starfspáttir geta aflað tekna og stofnað til útgjalda, þar á meðal tekna og gjalda vegna innri viðskipta við aðra starfspátt Menntasjóðs.

Starfspáttur er aðgreinanlegur hluti sjóðsins þar sem skyld lán eru flokkuð saman þ.e. lán sem veitt eru samkvæmt lögum nr. 60/2020 um Menntasjóð námsmanna, svokölluð H-lán, og lán sem veitt voru eftir eldra kerfi, þ.e. lánaflókkar V, S, R og G lán. Rekstrarafkoma, eignir og skuldir taka til liða sem heyra beint undir ákveðna starfspátti. Vextir vegna innbyrðis lána eru byggðir á vaxtakjörum sem bjóðast sjóðnum á hverjum tíma sem eru sömu vaxtakjör og lánþegar endurgreiða til sjóðsins að frágægni vaxtaálagi. Meðalvextir á árinu 2025 námu 2,59% (2024: 3,88%). Sjá nánar umfjöllun um lánaflökka sem flokkaðir eru samkvæmt nýja og gamla kerfinu í skýringu 17 um námslán.

Veitt ný útlán á árinu 2025 eru að mestu leyti vegna útlána H-lána eða samkvæmt nýjum lögum nr. 60/2020. Fjárveiting til reksturs Menntasjóðs námsmanna er sýnd undir nýja kerfinu í starfspáttayfirliti enda endurspeglar það að nánast öll veitt ný útlán á árinu voru veitt á grundvelli nýrra laga.

Í byrjun árs 2025 tók ný reglugerð gildi um fjármögnun Menntasjóðs námsmanna nr. 67/2025 og megin áhersla var lögð á 1. mgr. 34. gr. laga nr. 60/2020 um fjármögnun útlána og ýtarlegri aðgreiningu eldri námslána í uppgjöri. Skv. 5. gr. reglugerðar nr. 67/2025 ber samstæðu Menntasjóðsins að hafa fullan aðskilnað í bókhaldi á milli eldri námslána sem veitt voru af LÍN og nýrra útlána Menntasjóðs námsmanna, að því er varðar rekstur og sjóðstreymi. Breytingar sem fylgja nýrri reglugerð nr. 67/2025 á sundurliðun starfspáttayfirlits Menntasjóðs námsmanna eru þær að frá byrjun árs 2025 munu nýju lánin eingöngu vera fjármögnuð með endurlánum frá ríkissjóði. Engar aðrar verulegar breytingar áttu sér stað á aðferðarfræði tengdri sundurliðun í starfspáttayfirliti. Innleiðing nýrrar reglugerðar og áhrif þess á rekstur og sjóðstreymi sjóðsins er lýst í skýringu 5.

Rekstrarreikningur fyrir árið 2025

	Nýja kerfi (H-lán)	Gamla kerfi (V,S,R,G -lán)	Staða milli kerfa	Ársreikningur alls
Framlag ríkissjóðs	1.177.100	16.100		1.193.200
Fjármagnsliðir				
Námslán á gangvirði	919.372	11.403.626		12.322.998
Fjármunatekjur	216.046	2.106.598	(926.676)	1.395.968
Fjármagnsgjöld	(1.069.622)	(5.970.889)	926.676	(6.113.835)
Hreinar fjármunatekjur (gjöld)	65.796	7.539.334		7.605.130
Aðrar rekstrartekjur				
Tilkynningargjald	147.767			147.767
Aðrar rekstrartekjur	10.556			10.556
Aðrar rekstrartekjur	158.323			158.323
Önnur rekstrargjöld				
Laun og launatengd gjöld	(443.205)			(443.205)
Annar rekstrarkostnaður	(355.722)			(355.722)
Afskriftir	(194.753)			(194.753)
	(993.680)			(993.680)
Tekjuafgangur ársins	407.539	7.555.434		7.962.973
6. Starfspáttayfirlit frh.				

Skýringar

Rekstrarreikningur fyrir árið 2024

	Nýja kerfi (H-lán)	Gamla kerfi (V,S,R,G -lán)	Staða milli kerfa	Ársreikningur alls
Framlag ríkissjóðs	1.176.900	36.800		1.213.700
Fjármagnsliðir				
Námslán á gangvirði	(713.562)	4.088.619		3.375.057
Fjármunatekjur	284.782	3.720.749	(1.631.493)	2.374.038
Fjármagnsgjöld	(1.649.910)	(7.415.109)	1.631.493	(7.433.526)
Hreinar fjármunatekjur (gjöld)	(2.078.690)	394.259		(1.684.431)
Aðrar rekstrartekjur				
Tilkynningargjald	138.716			138.716
Aðrar rekstrartekjur	10.094			10.094
Aðrar rekstrartekjur	148.809			148.809
Önnur rekstrargjöld				
Laun og launatengd gjöld	(394.485)			(394.485)
Annar rekstrarkostnaður	(384.200)			(384.200)
Afskriftir	(206.570)			(206.570)
	(985.255)			(985.255)
Tekjuafgangur ársins	(1.738.236)	431.059		(1.307.177)

Efnahagsreikningur þann 31.12.2025

	Nýja kerfi (H-lán)	Gamla kerfi (V,S,R,G -lán)	Staða milli kerfa	Ársreikningur alls
Eignir				
Sjóður og bankainnstæður	3.330.328	9.693.484		13.023.812
Aðrar kröfur	110.260	79.930		190.190
Áfallnir vextir vegna lán til nýja kerfis		389.603	(389.603)	0
Námslán	19.842.152	112.069.478	(15.042.600)	116.869.030
Varanlegir rekstrarfjármunir	12.509			12.509
Leigueign	348.666			348.666
Óefnislegar eignir	305.549			305.549
Eignir alls	23.949.464	122.232.496	(15.432.203)	130.749.757

Skuldir og eigið fé

Skuldir

Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	64.890			64.890
Vaxtaberandi langtímaskuldir	19.522.682	55.364.249	(15.432.203)	59.454.728
Leiguskuldbinding	368.019			368.019
	19.955.591	55.364.249	(15.432.203)	59.887.636
Eigið fé	3.993.873	66.868.247		70.862.120
Skuldir og eigið fé alls	23.949.464	122.232.496	(15.432.203)	130.749.757

Skýringar

6. Starfsþáttayfirlit frh.

Efnahagsreikningur þann 31.12.2024

	Nýja kerfi (H-lán)	Gamla kerfi (V,S,R,G -lán)	Staða milli kerfa	Ársreikningur alls
Eignir				
Sjóður og bankainnstæður		32.065.689		32.065.689
Aðrar kröfur	169.029			169.029
Námslán	16.863.302	115.280.699	(14.505.527)	117.638.473
Varanlegir rekstrarfjármunir	31.157			31.157
Leigueign	369.831			369.831
Óefnislegar eignir	362.646			362.646
Eignir alls	17.795.964	147.346.388	(14.505.527)	150.636.824
Skuldir og eigið fé				
Skuldir				
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	100.526			100.526
Vaxtaberandi langtímaskuldir	14.505.527	87.304.707	(14.505.527)	87.304.707
Leiguskuldbinding	383.555			383.555
	14.989.608	87.304.707	(14.505.527)	87.788.787
Eigið fé	2.806.356	60.041.681		62.848.037
Skuldir og eigið fé alls	17.795.964	147.346.388	(14.505.527)	150.636.824

Skýringar

7. Framlag ríkisins

Fjárveitingar í fjárlögum 2025 til reksturs Menntasjóðs námsmanna og eldri útlána námu 1.193,2 millj. kr. (2024: 1.213,7 m.kr.)

	2025	2024
Framlag á fjárlögum	4.713.200	6.020.400
Námsstyrk ráðstafað á móti framlagi í afskriftareikning	(2.188.000)	(3.664.300)
Styrk vegna framfærslu barna ráðstafað á móti framlagi í afskriftareikning	(1.332.000)	(1.142.400)
Framlag ríkis í rekstrarreikningi, gamla og nýja kerfið	<u>1.193.200</u>	<u>1.213.700</u>

8. Fjármagnsliðir

Námslán á gangvirði sundurliðast á eftirfarandi hátt:

	2025	2024
Vaxtatekjur af námslánum	2.230.423	2.027.595
Verðbætur af námslánum	9.312.813	11.924.083
Verðbætur framlaga	(765.735)	(3.222.631)
Gangvirðisbreyting námslána, sjá nánar skýringu 17	1.545.496	(7.353.991)
Samtals gangvirðisbreyting námslána	<u>12.322.998</u>	<u>3.375.057</u>

Vaxtatekjur eru raunvextir innheimtir og áfallnir á árinu 2025 samkvæmt skilmálum námslána. Verðbætur sýna áfallnar og greiddar verðbætur af öllum verðtryggðum lánum á árinu 2025.

Fjármunatekjur greinast þannig:

	2025	2024
Vaxtatekjur af handbæru fé	1.395.779	2.373.541
Aðrar vaxtatekjur	189	496
Fjármunatekjur samtals	<u>1.395.968</u>	<u>2.374.038</u>

Fjármagnsgjöld greinast þannig:

	2025	2024
Vaxtagjöld langtímaskulda	(2.428.596)	(3.007.943)
Vaxtagjöld leiguskuldbindingar	(16.078)	(16.687)
Reiknaðar verðbætur langtímaskulda	(2.673.038)	(4.034.257)
Uppgreiðsluafsláttur námslána	(398.534)	(372.909)
Önnur vaxtagjöld	(597.589)	(1.730)
Fjármagnsgjöld samtals	<u>(6.113.835)</u>	<u>(7.433.526)</u>

Hreinar fjármunatekjur	7.605.130	(1.684.431)
-------------------------------	------------------	--------------------

Skýringar

9. Laun og launatengd gjöld

Ársverk voru 29,14 á árinu 2025 samanborið við 29 á árinu 2024 sem eru nánast þau sömu og árið á undan. Laun- og launatengd gjöld á árinu 2025 hækka um tæplega 12,5% samanborið við 2% lækkun á árinu 2024.

	2025	2024
Laun	348.189	308.703
Mótframlag í lífeyrissjóð	46.576	40.862
Önnur launatengd gjöld	32.254	28.832
Áfallið orlof, breyting	2.038	2.827
Laun og launatengd gjöld samtals	429.058	381.223
Starfsmannakostnaður	14.148	13.262
Laun, launatengd gjöld og starfsmannakostnaður samtals	443.205	394.485
Laun og hlunnindi lykilstjórnenda greinast þannig:		
	2025	2024
<i>Framkvæmdastjóri</i>		
Laun	35.259	22.696
Framlög í lífeyrissjóð	8.255	5.306
	43.513	28.002
<i>Stjórn</i>		
Laun stjórnarformanns	2.956	2.000
Framlög í lífeyrissjóð stjórnarformanns	615	403
Laun meðstjórnenda	11.226	8.442
Framlög í lífeyrissjóð meðstjórnenda	2.201	1.674
	16.998	12.518
Samtals laun og hlunnindi lykilstjórnenda	60.511	40.521

10. Rekstrarkostnaður

Annar rekstrarkostnaður lækkar að meðaltali um 6,9% milli ára samanborið við 7,5% hækkun í fyrra.

	2025	2024
Vaxtastyrkir til námsmanna	117	300
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	1.750	1.779
Sími, afnotagjöld, póstburðargjöld	9.943	19.307
Funda- og ferðakostnaður	46	1.657
Aðkeypt sérfræðiaðstoð	108.997	125.879
Rekstur og viðhald tölvukerfis	183.424	186.160
Húsaleiga	47.579	45.662
Húsaleiga - bakfærsla v IPSAS 43	(47.579)	(45.662)
Húsnæðiskostnaður	13.325	13.016
Þjónustugjöld banka	26.313	25.634
Málskotsnefnd	2.938	5.577
Ýmis kostnaður	8.868	4.892
	355.722	384.200

Skýringar

11. Afskriftir

	2025	2024
Afskriftir sundurliðast á eftirfarandi hátt:		
Varanlegir rekstrarfjármunir skv. skýringu 13	18.647	26.388
Óefnislegar eignir skv. skýringu 14	138.976	144.639
Afskriftir leigueignar skv. skýringu 15	37.130	35.543
	<u>194.753</u>	<u>206.570</u>

12. Aðrar skammtímakröfur

Aðrar skammtímakröfur samanstanda af viðskiptareikningi ríkissjóðs vegna fjárframlaga og jöfnunarstyrkja og öðrum kröfum samanber neðangreind sundurliðun:

	31.12.2025	31.12.2024
Viðskiptareikningur ríkissjóðs	104.854	34.787
Krafa vegna jöfnunarstyrkja	(29.000)	69.389
Aðrar kröfur	114.337	64.852
	<u>190.190</u>	<u>169.029</u>

Viðskiptareikningur ríkissjóðs

Í árslok 2025 nam krafa á ríkissjóð 104,9 millj. kr. en í ársbyrjun nam krafa á ríkissjóð 34,8 millj. kr. Breyting frá fyrra ári er eftirfarandi:

	31.12.2025	31.12.2024
Staða í ársbyrjun	34.787	2.801.494
Ríkisframlag	4.713.200	6.020.400
Greitt úr ríkissjóði	(4.643.133)	(8.787.107)
Staða í árslok	<u>104.854</u>	<u>34.787</u>

Jöfnunarstyrkir

Jöfnunarstyrkir eru veittir samkvæmt reglugerð nr. 692/2003. Um er að ræða annars vegar dvalarstyrki til framhaldsskólanema sem ekki geta sótt framhaldsskóla í heimabyggð og hins vegar akstursstyrki sem veittir eru til framhaldsskólanema sem sækja skóla fjarri lögheimili. Sjóðurinn hefur umsýslu með jöfnunarstyrkjum. Fjárveiting ársins 2025 vegna þessara styrkja voru 703,7 millj. kr. (2024: 672,9 millj. kr.). Greitt frá ríkissjóði á árinu 2025 voru 703,7 millj. kr. (2024: 672,9 millj. kr.). Þóknun sjóðsins nemur 1,5% af árlegu framlagi úr ríkissjóði og er færð undir liðinn aðrar tekjur, þóknun ársins 2025 nam 10,6 millj. kr. (2024: 10,1 millj. kr.).

Breyting frá fyrra ári er eftirfarandi:

	2025	2024
Staða viðskiptareiknings í ársbyrjun	69.389	131.042
Móttekið framlag frá ríkissjóði	(703.700)	(672.900)
Veittir styrkir til skólaaksturs	6.000	6.661
Veittir jöfnunarstyrkir	602.366	604.644
Kostnaður vegna hugbúnaðarþróunar og auglýsingar ofl.	1.356	1.621
Vextir	(14.967)	(11.772)
Þóknun til Lánasjóðsins	10.556	10.094
Staða viðskiptareiknings í árslok	<u>(29.000)</u>	<u>69.389</u>

Skýringar

13. Varanlegir rekstrarfjármunir

Kostnaðarverð	Skrifstofuáhöld	Húsbúnaður	Tölvubúnaður	Samtals
Staða 1. janúar 2024	37.502	184.050	49.968	271.521
Viðbætur ársins	1.405	3.228		4.633
Staða 1. janúar 2025	38.907	187.278	49.968	276.153
Viðbætur ársins				
Staða 31. desember 2025	38.907	187.278	49.968	276.153
Uppsafnaðar afskriftir				
Staða 1. janúar 2024	22.928	145.714	49.968	218.609
Afskriftir ársins	5.137	21.251		26.388
Staða 1. janúar 2025	28.065	166.964	49.968	244.997
Afskriftir ársins	4.533	14.115		18.647
Staða 31. desember 2025	32.598	181.079	49.968	263.644
Bókfært verð 31.12.2024	10.842	20.314		31.156
Bókfært verð 31.12.2025	6.310	6.199	()	12.509
Áætlaður nýtingartími varanlegra rekstrarfjármuna:	5 - 10 ár	5 ár	5 ár	

14. Óefnislegar eignir

Kostnaðarverð	Hugbúnaður	
Staða í ársbyrjun	1.826.089	1.645.423
Viðbætur ársins	81.879	180.666
Staða í árslok	1.907.968	1.826.089
Uppsafnaðar afskriftir		
Staða í ársbyrjun	1.463.443	1.318.804
Afskrift ársins	138.976	144.639
Staða í árslok	1.602.419	1.463.443
Bókfært verð í árslok	305.549	362.646

Áætlaður nýtingartími hugbúnaðar er 5 ár.

Skýringar

15. Leigusamningar

MSNM er með leigusamning við Fasteignir ríkissjóðs um leigu á fasteign í Borgartúni 21. Leigusamningur gildir frá 1. febrúar 2020 til 1. febrúar 2035 og er samningsbundinn leigutími 15 ár. Leigusala og leigutaka er þó heimilt að segja leigusamningnum upp með 12 mánaða fyrirvara fram til 31. júlí 2026 og mun þá leigutíma ljúka þann 31. júlí 2027.

	Leiguskuldbinding		Leigueign	
	2025	2024	2025	2024
Staða í ársbyrjun	383.555	393.056	369.831	385.900
Verðbætur af leiguskuldbindingu	15.965	19.474	15.965	19.474
Afborganir af leiguskuld / afskriftir af leigueign	(31.501)	(28.975)	(37.130)	(35.543)
Staða í árslok	368.019	383.555	348.666	369.831

Upphæðir færðar í rekstrarreikning

	2025	2024
Afskriftir ársins af nýtingarrétti	(37.130)	(35.543)
Vaxtagjöld ársins af leiguskuldbindingu	(16.078)	(16.687)
Samtals gjaldfært á árinu	(53.208)	(52.230)

Leiguskuldbinding skiptist þannig:

	2025	2024
Skammtímaleiguskuldbinding	33.459	30.726
Langtímaleiguskuldbinding	334.560	352.828
	368.019	383.555

Gjalddagagreining, ónúvirtar leigugreiðslur:

	2025	2024
Innan árs	48.504	46.502
Eftir ár en innan 5 ára	194.015	186.007
5 ár og síðar	202.099	240.258
	444.617	472.767

Leigugreiðslur námu 47,6 m.kr. á árinu 2025 (2024: 45,7 m.kr.).

Skýringar

16. Fjármálagæringar

Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Bókfært verð og gangvirði fjáreigna og fjárskulda sundurliðast á eftirfarandi hátt eftir flokkum:

31.12.2025	Gangvirði um afkomu ársins	Afskrifað kostnaðarver ð	Bókfært verð samtals	Gangvirði
Námslán	116.869.030		116.869.030	116.869.030
Aðrar kröfur		190.190	190.190	190.190
Handbært fé		13.023.812	13.023.812	13.023.812
Fjáreignir samtals	116.869.030	13.214.002	130.083.032	130.083.032
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir		64.890	64.890	64.890
Vaxtaberandi langtímaskuldir		59.454.728	59.454.728	59.454.728
Fjárskuldir samtals		59.519.618	59.519.618	59.519.618

31.12.2024	Gangvirði um afkomu ársins	Afskrifað kostnaðarver ð	Bókfært verð samtals	Gangvirði
Námslán	117.638.473		117.638.473	117.638.473
Aðrar kröfur		169.029	169.029	169.029
Handbært fé		32.065.689	32.065.689	32.065.689
Fjáreignir samtals	117.638.473	32.234.718	149.873.191	149.873.191
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir		100.526	100.526	100.526
Vaxtaberandi langtímaskuldir		87.304.707	87.304.707	87.304.707
Fjárskuldir samtals		87.405.233	87.405.233	87.405.233

Taflan sýnir flokkun á fjáreignum og fjárskuldum og gangvirði þeirra. Það er mat stjórnenda og framkvæmdastjóra að mismunur á gangvirði og bókfærðu verði fjáreigna og fjárskulda sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði sé óverulegur.

17. Námslán

Námslán eru fjáreignir færðar á gangvirði um afkomu ársins og sundurliðast á eftirfarandi hátt eftir lánaflokkum:

	2025	2024
Lánaflokkur V		
Lánaflokkur S	4.196.382	4.435.489
Lánaflokkur R	6.428.049	7.015.775
Lánaflokkur G	86.402.447	89.323.908
Lánaflokkur H	19.842.152	16.863.301
Námslán samtals	116.869.030	117.638.473

Ívilnunarþjór námslána

Hlutverk Menntasjóðs námsmanna er að vera félagslegur jöfnunarsjóður sem veitir námsaðstoð í formi styrkja og námslána í samræmi við lög nr. 60/2020. Menntasjóður veitir þannig lán til námsmanna á sömu lánskjörum og ríkinu býðst á hverjum tíma hjá Endurlánum ríkissjóðs sem teljast undir markaðskjörum að viðbættu álagi sem standa á undir væntanlegum vanskilum á útlánum sem veitt eru samkvæmt lögum nr. 60/2020. Þá felst styrkur ríkisins til námsmannna í greiðslufrestum (undanþágum frá afborgunum) eða öðrum ívilnunum s.s. að námslán sem eru í skilum falla niður við andlát greiðenda. Nánari upplýsingar um endurgreiðslukjör námslána sundurgreint eftir lánaflokkum er að finna aftar í þessari skýringu.

Skýringar

17. Námslán (framhald)

Breytingar á nafnverði námslána eftir lánaflokkum:

Nafnverð	Lánaflokkur V	Lánaflokkur S	Lánaflokkur R	Lánaflokkur G	Lánaflokkur H	Samtals
Nafnverðsstaða í ársbyrjun 2024	165.586	16.270.984	14.391.954	203.221.817	27.535.800	261.586.142
Veitt lán á árinu				41.373	8.059.571	8.100.943
Afborganir ársins	(4.230)	(870.063)	(1.275.778)	(11.811.185)	(1.358.666)	(15.319.921)
Breytt í oflánsbréf				(83)	(173.432)	(173.515)
Breytt í vanskilaskuldabréf		(1.108)	(9.491)	(13.869)	(7.600)	(32.068)
Afskriftir vegna látinna lánþega	(16.673)	(141.632)	(16.200)	(153.437)	(252)	(328.195)
Afskriftir tap. krafna	(10.738)	(2.732)	()	()	()	(13.471)
Afskriftir v. Gjaldþ		(76.749)	(67.906)	(297.573)		(442.227)
30% niðurfelling og styrkur eftir námslok					(1.608.034)	(1.608.034)
Barnastyrkur					(538.821)	(538.821)
Br á vöxtum fl á höfuðstól við innh					476.243	476.243
Verðbætur ársins	6.420	740.013	671.739	9.502.685	794.057	11.714.914
Breyting ársins ógr. gjaldfallið	(689)	39.787	(8.677)	(419.376)	(111.940)	(500.895)
Nafnverðsstaða í ársbyrjun 2025	139.676	15.958.501	13.685.641	200.070.351	33.066.926	262.921.095
Veitt lán á árinu				15.754	8.175.532	8.191.286
Afborganir ársins	(5.081)	(825.710)	(1.148.610)	(12.048.268)	(1.791.809)	(15.819.479)
Breytt í oflánsbréf					(192.488)	(192.488)
Breytt í vanskilaskuldabréf		(2.779)	(2.073)	(27.861)	(7.273)	(39.987)
Afskriftir vegna látinna lánþega	(7.094)	(149.428)	(74.519)	(205.836)	(5.655)	(442.532)
Afskriftir vegna 20 ára reglu	(1.105)					(1.105)
Afskriftir tap. krafna			(374)	(1.304)		(1.677)
Afskriftir v. Gjaldþ		(5.418)				(5.418)
30% niðurfelling og styrkur eftir námslok					(1.908.415)	(1.908.415)
Barnastyrkur					(659.485)	(659.485)
Br á vöxtum fl á höfuðstól við innh					559.199	559.199
Verðbætur ársins	5.554	587.363	515.296	7.321.851	764.603	9.194.667
Breyting ársins ógr. gjaldfallið	136	(20.864)	(30.652)	(343.413)	(77.761)	(472.554)
Nafnverðsstaða í árslok 2025	132.088	15.541.664	12.944.709	194.781.274	37.923.373	261.323.108

Skýringar

17. Námslán (framhald)

Breytingar á gangvirði námslána eftir lánaflokkum:

Gangvirði	Lánaflokkur V	Lánaflokkur S	Lánaflokkur R	Lánaflokkur G	Lánaflokkur H	Samtals
Gangvirði 1.1.2024		4.992.547	8.025.760	98.742.081	16.336.736	128.097.125
Veitt lán á árinu				41.373	8.059.571	8.100.943
Afborganir ársins	(4.230)	(870.063)	(1.275.778)	(11.811.185)	(1.358.666)	(15.319.921)
Flutt milli flokka	6.420	740.013	666.141	9.591.786	876.982	11.881.342
Aðrar breytingar	(2.538)	(3.109)	(5.903)	5.990	(7.802.376)	(7.807.935)
Gangvirðisbreyting	347	(423.899)	(394.445)	(7.246.138)	751.054	(7.313.081)
Gangvirði 1.1.2025		4.435.489	7.015.775	89.323.908	16.863.301	117.638.473
Veitt lán á árinu				15.754	8.175.532	8.191.286
Afborganir ársins	(5.081)	(825.710)	(1.148.610)	(12.048.268)	(1.791.809)	(15.819.479)
Áf. Vextir og verðb.	5.554	587.363	490.130	7.340.194	851.537	9.274.779
Aðrar breytingar		(2.779)	7.086	(12.871)	(3.990.736)	(3.999.300)
Gangvirðisbreyting	(473)	2.019	63.668	1.783.730	(265.674)	1.583.271
Gangv. 31.12.2025		4.196.382	6.428.049	86.402.447	19.842.152	116.869.030

Almennar forsendur lánaflokka

	Lánaflokkur V	Lánaflokkur S	Lánaflokkur R	Lánaflokkur G	Lánaflokkur H
Námslán veitt	1976-1982	1982-1992	1992-2005	2005 -	2010 -
Lög nr.	57 / 1976	72 / 1982	21 / 1992	140 / 2004	60 / 2020

Lánskjör:

Verðtrygging	Verðtryggð	Verðtryggð	Verðtryggð	Verðtryggð	Val um verðtr. eða óverðtr.
Vextir	Vaxtalaus	Vaxtalaus	0,4%	0,4%	Breytilegir og bera vaxtaálag sem var 0,8% árið 2025 (0,8% 2024). Vaxtaþak 9% á óverðtryggð lán og 4% á verðtryggð lán að meðtöldu vaxtaálagi.
Endurgreiðsla	Hefst þremur árum eftir námslok og standa í 20 ár hið lengsta. Miðar við mismunandi hlutfall af tekjum umfram tiltekna viðmiðunartekju r.	Hefst þremur árum eftir námslok og standa í 40 ár hið lengsta. Miðar við 4,4% af tekjum síðast liðins árs.	Hefst tveimur árum eftir námslok. Miðar við 3,4% af tekjum síðast liðins árs. Greiðslur af öðrum námslánum frestast þar til lán samkvæmt þessum lögum eru að fullu greidd.	Hefst tveimur árum eftir námslok. Miðar við 3,4% af tekjum síðast liðins árs.	Hefst einu ári eftir námslok. Greiðendur undir 35 ára sem ljúka námi með prófgráðu hafa heimild til að velja um hvort lánin séu endurgreidd sem tekjutengd lán (3,75% af tekjum síðastliðins árs) eða jafngreiðslulán.

Skýringar

17.1 Gangvirðismat námslána

Útlánaflokkar eru fimm og allir með mismunandi lánakjörum. V-lán og S-lán eru verðtryggð en bera ekki vexti. R-lán og G-lán eru einnig verðtryggð og bera 0,4% vexti. Endurgreiðslur þessara lána eru tekjutengdar og greiða lánþegar annars vegar 4,4% (R-lán) og 3,4% (G-lán) af tekjum ársins á undan í endurgreiðslur. H-lánin sem komu til sögunnar með lögum nr. 60/2020 um Menntasjóð námsmanna eru verðtryggð á meðan á námi stendur líkt og eldri lánaflokkar. Greiðendur H-lána velja hvort þeir endurgreiði lánin sem verðtryggð lán eða sem óverðtryggð lán. Meginreglan samkvæmt lögnum er að endurgreiða skuli H-lán sem jafngreiðslulán og ræðst fjöldi endurgreiðsluára af upphæð höfuðstóls og aldri greiðanda þ.e. að lánin séu uppgreidd áður en greiðandi verður 66 ára. Ef hins vegar lántakandi er undir 40 ára (35 ára 5 árum eftir gildistöku laganna) þegar námi lýkur og lántaki lýkur námi með prófgráðu getur hann valið tekjutengdar endurgreiðslur og er endurgreiðsluhlutfallið 3,75% af tekjum ársins á undan. Sé lánþegi eldri endurgreiðir hann lánið sem jafngreiðslulán sem tekur mið af höfuðstól lánsins og aldri lántakanda þegar endurgreiðslur hefjast en miðað er við að endurgreiðslum ljúki við 66 ára aldur. Vextir af lánunum sem standa sjóðnum til boða hjá ríkissjóði og tekin hafa verið til fjármögnunar útlána sjóðsins hafa verið hærri en vextir af eldri námslánaflokkum. Nýju H-lánin bera hins vegar sömu vexti og sjóðurinn getur fjármagnað sig á á hverjum tíma að viðbættu 0,8% álagi. Álagið sem ákveða skal í úthlutunarreglum hvers árs tekur mið af væntum afföllum lánanna þar sjóðurinn skal vera sjálfbær af öllum útlánunum sínum samkvæmt nýjum lögum að undanskildri 30% niðurfellingu höfuðstóls láns ef námsmaður lýkur námi á réttum tíma. Þá eru jafnframt veittir barnastyrkir í stað barnalána sem falla einnig utan endurgreiðslu á námslánunum.

IPSAS 41 gerir kröfu um að lánasafnið sé metið á gangvirði í gegnum rekstrarreikning á hverjum reikningsskiladegi. Samstæðan hefur því þróað líkan sem tekur á þessu mati. Eins og fram kemur hér að ofan þá eru útlánaflokkar sjóðsins mjög mismunandi hvað varðar endurgreiðslur sem og að ýmis önnur ákvæði í lánaskilmálum þeirra hafa áhrif á gangvirðismatið og flækir það því töluvert líkanið. Hér er m.a. átt við ákvæði laga um R-lán og hluta H-lána hvað varðar endurgreiðslur sem kveða á um að þessi lán fara í forgang sé lántakandi með fleiri lán sem tilheyra öðrum lánaflokkum sem þýðir þá auknar líkur á meiri afskriftum þeirra lána sem fara aftur í röðina og bíða endurgreiðslna þar til lán sem framar eru í forgangsröðinni eru að fullu greidd.

Námslánin sem flokkuð eru eftir lánaflokkunum V, S, R, G og H falla í 3. stig í flokkunarkerfi gangvirðismats sem felur í sér að matið byggir ekki á forsendum sem eru aðgengilegar markaðsupplýsingar heldur byggir gangvirðismatið á mati stjórnenda á forsendum í áætluðu framtíðarsjóðstreymi og öðrum forsendum sem notaðar eru við núvirðingu í áætluðu sjóðstreymi. Lánakjör útlánaflokkanna eru ólík og vænt greiðslufloði hvers útláns er því háð þeim flokki sem það tilheyrir. Engar breytingar eru á matsaðferð frá samanburðarári. Engar færslur eru á milli stiga í flokkunarkerfi gangvirðismats frá samanburðarári.

Núvirðislikanið. Eins og fram hefur komið hér að ofan þá eru endurgreiðsluskilmálar lánaflokka mismunandi bæði hvað varðar vexti, forgang í endurgreiðslum skuldi námsmaður fleiri en eitt lán, hlutfall tekna árs sem miðað er við í endurgreiðslum, hvort um er að ræða endurgreiðslur miðað við tekjur eða jafngreiðslulán líkt og hluti nýja lánaflokksins er og jafnframt í þeim lánaflokki hvort greiðendur velja verðtryggt eða óverðtryggt lán þegar endurgreiðslur hefjast. H-lán falla niður við andlát lánþega sé lánið í skilum. Styrkur eldri lánaflokka fólst í lágum vöxtum, lágrí greiðslubyrði í endurgreiðslum sem taka mið af tekjum lánþega og afskriftum við andlát sé lánið í skilum. Nýju lánin hins vegar fela í sér beina niðurfellingu höfuðstóls þegar greiðslur hefjast sem nemur 30% ljúki námsmaður námi sínu á réttum tíma og framfærsla barna er veitt sem styrkur. Fleiri þættir sem hafa áhrif á flækjustig í lánasafninu og auka líkur á afskriftum og lægra gangvirðismati eins og fram kemur í umfjöllun hér að ofan er að öllu jöfnu er gert ráð fyrir að greiðandi námslána greiði einungis af einu námsláni í einu (víkjandi skilmálar) með undantekningu þ.e. á H-lánum þegar námsmaður sem ekki getur valið tekjutengingu í endurgreiðslum greiðir af H-láni sínu og einnig eldri lánunum sé þeim til að dreifa.

Þá hefur einnig áhrif á líkanið að MSNM ber að lána námsmönnum án trygginga eða veða að því undanskildu að námsmaðurinn sé á vanskilaskrá, í gjaldprotameðferð eða sjóðurinn hefur þurft að afskrifa áður námslán hjá honum. Þá falla jafnframt niður þessar ábyrgðir við andlát ábyrgðarmanns að sömu kröfum uppfylltum. Það að lánasafnið sé að nánast öllu leyti án ábyrgða hefur ekki bara áhrif á gangvirðið heldur hefur jafnframt áhrif á mat á því hvaða vexti skuli nota við núvirðingu þess.

Skýringar

17.1 Gangvirðismat námslána (framhald)

Ávöxtunarkrafa. Til að komast að niðurstöðu um við hvaða ávöxtunarkröfu skuli miða voru þau vaxtakjör sem bankarnir bjóða uppá skoðuð og rætt við þá um hvaða kjör þeir myndu hugsanlega bjóða námsmönnum. Fram kom að bankarnir bjóða nú þegar námsmönnum betri kjör en þeir bjóða almenningi en hins væri ólíklegt að bankarnir myndu lána til námsmanna án nokkurra ábyrgða hvað þá háar fjárhæðir líkt og sumir lánþegar námslána taka sem fara í dýrt nám o.s.frv. Þrátt fyrir það var niðurstaðan að þau vaxtakjör sem kæmu næst þessu og væru hagstæð fyrir námsmenn væru kjörvextir bankanna á skuldabréfum hugsanlega með álagi en ekki er gert ráð fyrir því í þessum útreikningum. Meðalvextir skuldabréfa óverðtryggðra lána 2025 voru 11,45% og 2024 12,99%. Meðalvextir verðtryggðra skuldabréfa lána voru hins vegar 6,7% á árinu 2025 og 6,28% á árinu 2024.

Niðurstaða á gangvirðis („fair value“) ávöxtunarkröfu miðað við vegið meðaltal lánasafns á verðtryggðum og óverðtryggðum lánum er 7,14% á árinu 2025 og 6,84% á árinu 2024. Núvirði verður því 116,9 milljarða kr. á árinu 2025 og 117,6 milljarðar kr. á árinu 2024.

Eitt af markmiðum laga nr. 60/2020 var að gera námsaðstoð ríkisins gagnsærri með því að 30% af námsláni geti breyst í styrk sé námi lokið á tilsettum tíma og ljúki með prófgráðu en á móti kom að vextir námslána voru hækkaðir í átt að vöxtum á markaði þó þannig að vextir afborgana námslána eru þeir sömu og ríkissjóði bjóðast á hverjum tíma hjá Endurlánum ríkissjóðs og því lægri en markaðsvextir.

Til álita kom að undanskilja H-lán þessum núvirðisútreikningi á þeirri forsendu að lánakjör H-lána eru nær markaðsvöxtum eftir að tekið hefur verið tillit til 30% niðurfellingar. En þar sem nokkur vaxtamunur er á þeim vöxtum sem standa námsmönnum til boða á markaði og þeim vaxtakjörum sem standa sjóðnum til boða var það mat stjórnenda að beita einnig núvirðisútreikningi á H-lánaflokkinn.

Aðrar forsendur við mat á núvirði lánasafnsins

Þar sem ákveðin skilyrði eru fyrir því að lánþegar fái lækkun höfuðstóls og lítil reynsla er komin á það hversu margir muni ekki uppfylla þær kröfur sem settar eru fyrir niðurfærslu höfuðstóls er gefin sú forsenda að 90% lántakandi muni ná því þ.e.a.s. lánþegar sem hafa tekið H-lán allan sinn námsferil. Reynslutölur síðustu þriggja ára (58% 2025, 60% 2024 og 60% 2023) eru hér að mati stjórnenda sjóðsins ekki marktækar þar sem þeir lánþegar sem hafa hafið endurgreiðslur H-lána voru flestir með meirihluta lána sinna í eldri G-lánum. Þannig hefur þessi lánþegahópur ekki haft sama hvata til að ljúka námi á réttum tíma né tóku þeir mið af þessu við skipulagningu náms síns. Þá geta greiðendur komið með staðfestingu á prófgráðu eftir að þeir hafa hafið greiðslur og fengið þar með styrk þrátt fyrir að þeir hafi einhverra hluta vegna ekki skilað inn gögnum því til staðfestu. Þetta á einkum við um námsmenn erlendis. Varðandi barnastyrk þá sýna reynslutölur að nánast allir námsmenn sem eru með börn á framfæri sínu fá hann og því er miðað við 100% barnastyrk í líkaninu.

Val greiðenda, þ.e. þeirra sem voru 35 ára og yngri, á milli tekjutengdra afborgana eða jafngreiðsluláns er háð sömu annmörkum og hér að ofan og því til viðbótar þá eru upphæðir H-lána þessara greiðenda lægri en ella þar sem lántökurnar eru einungis fyrir hluta af námsferlinum. Þetta getur því haft áhrif á að greiðendur vilji greiða til baka á skemmri tíma í stað þess að velja tekjutengdar afborganir af því að það lækkar greiðslubyrði þeirra. Af þeim greiðendum sem gátu valið tekjutengdar afborganir völdu um 67,4% jafnar afborganir árið 2025, samanborið við 72% árið 2024.

Skýringar

17.1 Gangvirðismat námslána (framhald)

Helstu forsendur gangvirðislikans og næmnigreining

	Lánaflokkur V	Lánaflokkur S	Lánaflokkur R	Lánaflokkur G	Lánaflokkur H
Forsendur gangvirðis 31.12.2025					
Ávöxtunarkrafa	7,14%	7,14%	7,14%	7,14%	7,14%
Eftirlaunaaldur	69	69	69	69	69
Tekjuskerðing við eftirlaun	43,8%	43,8%	43,8%	43,8%	43,8%
Væntur lífaldur	83	83	83	83	83
Vænt launaþróun	1,3% - 1,6%	1,3% - 1,6%	1,3% - 1,6%	1,3% - 1,6%	1,3% - 1,6%
30% niðurfærsluhlutfall*	0%	0%	0%	0%	90%
Forsendur gangvirðis 31.12.2024					
Ávöxtunarkrafa	6,84%	6,84%	6,84%	6,84%	6,84%
Eftirlaunaaldur	69	69	69	69	69
Tekjuskerðing við eftirlaun	43,8%	43,8%	43,8%	43,8%	43,8%
Væntur lífaldur	83	83	83	83	83
Vænt launaþróun	1,0% - 1,6%	1,0% - 1,6%	1,0% - 1,6%	1,0% - 1,6%	1,0% - 1,6%
30% niðurfærsluhlutfall*	0%	0%	0%	0%	90%

	2025		2024	
Næmnigreining gangvirðis	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
Breyting á ávöxtunarkröfu um 50 pp	(4.230)	4.546	(4.352)	4.693
Breyting eftirlaunaaldurs um 10%	1.380	(1.558)	1.371	(1.607)
Breyting lífaldurs um 10%	1.300	(2.692)	1.293	(2.610)
Breyting tekjuskerðingar við eftirlaun um 10%	(229)	224	(217)	224
Breyting væntrar launaþróunar um 10%	580	(588)	569	(569)

Veðsetningar

Ákvæði laga um Menntasjóð námsmanna um ábyrgðarmenn voru felld úr gildi með lögum nr. 89/2024 sem tóku gildi 22. júní 2024.

Stigkerfi gangvirðis

Aðferðir við gangvirðismat eru skilgreindar á eftirfarandi hátt í samræmi við stigskiptingu gangvirðis í IPSAS 30:

- Stig 1: Skráð verð á virkum markaði á sambærilegum eignum eða skuldum
- Stig 2: Virðismatsaðferð beitt þar sem allar mikilvægar breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint
- Stig 3: Virðismatsaðferð beitt sem felur í sér mikilvægar breytur sem byggja ekki á markaðsupplýsingum

Námslán eru færð á gangvirði um afkomu ársins og falla þær fjáreignir undir stig 3 þar sem forsendur verðmatsaðferða eru byggðar á gögnum sem ekki er unnt að afla á markaði.

Metið er í lok hvers reikningsskilatímabils hvort eignir sem metnar eru til gangvirðis hafi færst á milli þrepa, með því að yfirfara flokkunina og er þá byggt á uppruna þeirra forsenda sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat fjáreigna.

Skýringar

18. Vaxtaberandi langtímaskuldir

Vaxtaberandi langtímaskuldir eru eftirfarandi:

	2025	2024
Ríkissjóður, verðtryggð með vísitölu neysluverðs (vextir 1,95-5,35%)		28.837.703
LSR, verðtryggð með vísitölu neysluverðs (vextir 2,26-4,25%)	54.308.615	56.568.158
Ríkissjóður (Nýja kerfi), verðtryggð með vísitölu neysluverðs (vextir 2,59%)	4.071.177	
Áfallnir vextir	1.074.935	1.898.847
Vaxtaberandi skuldir samtals	59.454.728	87.304.707
Næsta árs afborganir langtímaskulda	(4.353.999)	(7.108.764)
Vaxtaberandi langtímaskuldir samtals	55.100.728	80.195.943
Afborganir vaxtaberandi skulda án áfallinna vaxta greinast þannig á næstu ár:		
Afborganir 2026/2025	4.353.999	7.108.764
Afborganir 2027/2026	4.353.999	7.108.764
Afborganir 2028/2027	4.353.999	7.108.764
Afborganir 2029/2028	4.353.999	7.108.764
Afborganir 2030/2029	4.353.999	7.108.764
Síðar	36.609.796	49.862.038
Langtímaskuldir, þ.m.t. næsta árs afborganir	58.379.793	85.405.860
Hreyfingar greinast þannig:		
Staða í ársbyrjun	85.405.860	88.302.127
Ný lán	4.000.000	
Afborganir lána	(4.276.130)	(6.930.524)
Uppgreiðsla lána	(29.422.975)	
Verðbætur	2.673.038	4.034.257
Staða í árslok	58.379.793	85.405.860
Vegð meðaltal vaxta	3,04%	3,40%

Öll langtímalán voru upphaflega frá Endurlánum ríkissjóðs. Lánin voru alls 47 og til 25 ára. Þau eru verðtryggð með föstum vöxtum. Breyting var gerð á lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, nr. 1/1997, með síðari breytingum, sem tók gildi 1. janúar 2017 þar sem breytingar á lögunum lúta m.a. að því að gera Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins (LSR) sjálfbærar. Til að fjármagna kostnað ríkissjóðs vegna þessa var ákveðið að framselja stóran hluta lánasafns ríkissjóðs vegna MSNM til LSR. Á árinu 2025 var tekinn sú ákvörðun að greiða upp öll útistandandi lán hjá Endurlánum ríkissjóðs. Fjöldi lána MSNM í árslok til innheimtu hjá LSR eru 27 en öll lán hjá Endurlánum ríkissjóðs voru uppgreidd á árinu.

Í byrjun árs 2025 tók ný reglugerð gildi um fjármögnun Menntasjóðs námsmanna nr. 67/2025 og megin áhersla var lögð á 1. mgr. 34. gr. laga nr. 60/2020 um fjármögnun útlána og ýtarlegri aðgreiningu eldri námslána í uppgjöri. Breytingar sem fylgja nýrri reglugerð nr. 67/2025 á sundurliðun starfsþáttayfirlits Menntasjóðs námsmanna eru þær að frá byrjun árs 2025 munu nýju lánin eingöngu vera fjármögnuð með endurlánum frá ríkissjóði. Á árinu var tekin ákvörðun um lánveitingu frá Endurlánum ríkissjóðs fyrir lánveitingu til námsmanna. 2 ný aðdráttarlán voru tekin á árinu samtals 4 milljarðar króna.

19. Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir

Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir sundurliðast á eftirfarandi hátt:

	2025	2024
Viðskiptaskuldir	64.890	100.526
	64.890	100.526

Skýringar

20. Áhættustýring

Samstæðan stendur frammi fyrir áhættum í starfsemi sinni sem tengjast markmiðum og hlutverki. Umgjörð samhæfðrar áhættustýringar setur ramma um feril áhættustýringar sem er á byrgð stjórnar og framkvæmdastjóra. Framkvæmdastjóri og stjórnendur bera ábyrgð á að þróaðar séu aðferðir við að greina, meta, mæla og stýra áhættum í starfseminni ásamt viðeigandi upplýsingagjöf og viðbrögðum.

Innleiðing samhæfðrar áhættustýringar hófst með áhættustefnu dags. 25. október 2016. Áhættustefnan miðast við rekstraráhættur LÍN sem eru í reglubundinni vöktun yfir árið en aðrar helstu áhættur hafa verið skilgreindar og eru mældar að lágmarki árlega. Eftirfarandi áhættur hafa verið greindar vegna fjármálagerna:

- Lánsáhætta
- Markaðsáhætta
- Lausafjárahætta
- Rekstraráhætta

Hér að neðan eru veittar upplýsingar um ofangreinda áhættupætti ásamt stefnu, markmiðum og aðferð til að lágmarka og stýra áhættunni.

Lánsáhætta

Lánsáhætta felur í sér hættu á fjárhagslegu tapi ef mótaðili fjármálagerna getur ekki staðið við umsamdar skuldbindingar sínar. Lánsáhætta er fyrst og fremst vegna lánveitinga til námsmanna og felst í því að lán fái ekki endurgreidd þar sem endurgreiðslur eldri lána eru háðar tekjum og hluta lána sem veitt eru samkvæmt nýjum lögum og undanþágur fyrir greiðslum eru heimilar samkvæmt lögum um MSNM. Þá falla lán jafnframt niður við andlát lánþega. Endurgreiðsluáhættan eykst samhliða auknum lánveitingum til námsmanna. Heildarútlánaáhætta vegna námslána er takmörkuð þar sem hún dreifist á fjölda námsmanna auk þess sem útlán byggja á upplýstum lánaákvörðunum og úthlutunarreglum í samræmi við lög um MSNM nr. 60/2020.

Stjórnendur og framkvæmdastjóri fylgjast með innheimtanleika námslána með reglubundnum hætti. Lánsáhætta endurspeglast í gangvirðismati námslána og þar með gangvirðisbreytingu sem færð er í gegnum afkomu vegna námslána MSNM. Námslán eru afskrifuð í gegnum gangvirðisbreytingu um afkomu við andlát lánþega, gjaldþrot eða við aðrar sérstakar aðstæður sem samræmast lögum um MSNM nr. 60/2020. Nýr lánaflokkur, H-lán, var kynntur til sögunnar á árinu 2020 og eru þau lán innheimt með 0,8% (2024: 0,8%) vaxtaálagi sem tekur mið af væntum afföllum af endurgreiðslu námslána. Vaxtaálagið er ákveðið og birt í úthlutunarreglum hvers árs í samræmi við lög um MSNM. MSNM og LÍN fær fjárframlög frá Ríkissjóði vegna niðurfellingar á námslánum og ívilnana samanber skýring 7. Þá má sjá nánar áhrif af endurgreiðsluáhættu í skýringu 17 um námslán.

Ekki er talin vera lánsáhætta í tengslum við aðrar kröfur hjá samstæðu þar sem þær samanstanda fyrst og fremst af viðskiptareikningi við Ríkissjóð samanber skýringu 12 og útlánaáhætta er talin vera óveruleg. Þá eru fjárhæðir annarra krafna óverulegar og útlánaáhætta er talin takmörkuð. Ekki er færð niðurfærsla vegna útlánaáhættu tengdri handbæru fé þar sem um er að ræða bankainnstæður hjá traustum fjármálastofnunum þar sem útlánaáhætta er talin óveruleg.

Skýringar

20. Ahættustýring (framhald)

Mesta mögulega tap vegna lánsáhættu vegna fjáreigna er bókfært verð þeirra sem var eftirfarandi í árslok:

	31.12.2025	31.12.2024
Námslán á gangvirði	116.869.030	117.638.473
Aðrar kröfur (án fyrirframgreiðslna)	190.190	169.029
Bankainnstæður	13.023.812	32.065.689
	<u>130.083.032</u>	<u>149.873.191</u>

Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á að vaxtabreytingar á fjármálamörkuðum og verðtrygging hafi neikvæð áhrif á afkomu og eigið fé vegna breytinga á virði og sjóðstreymi fjármálagerninga sjóðsins. Markmið með stýringu markaðsáhættu er að stýra og takmarka áhættu við skilgreind mörk.

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er hættan á því að vaxtabreytingar hafi áhrif á hreinar vaxtatekjur eða gangvirði fjármálagerninga. Vaxtaberandi langtímaskuldir samstæðu bera fasta vexti en útlán til námsmanna bera ýmist fasta eða breytilega vexti. Námslán samkvæmt lögum nr. 60/2020 bera sömu vexti og ríkissjóði bjóðast á markaði að viðbættu 0,8% álagi sem ætlað er að standa undir afföllum af endurgreiðslu námslána. Vaxtaáhætta samstæðu vegna eldri lána felst í því að LÍN geti ekki endurspeglad eigin fjármögnunarkjör í útlánum sínum til námsmanna og þannig rekið með neikvæðum vaxtamun sem lækkar núvirði útlánanna. Sjá hér fyrir neðan hreinan vaxtajöfnuð samstæðu ásamt næmnigreiningu vaxta.

Vaxtaberandi fjármálagerningar samstæðu í árslok greinast þannig:

Vaxtaberandi fjáreignir	31.12.2025	31.12.2024
<i>Breytilegir vextir</i>		
Innstæður hjá fjármálastofnunum	13.023.812	32.065.689
Námslán	<u>19.842.152</u>	<u>16.863.301</u>
	32.865.964	48.928.991
<i>Fastir vextir</i>		
Námslán	97.026.878	100.775.171
Vaxtaberandi fjáreignir samtals	<u>129.892.842</u>	<u>149.704.162</u>
 Vaxtaberandi fjárskuldir		
<i>Fastir vextir</i>		
Langtímaskuldir	<u>59.454.728</u>	<u>87.304.707</u>
	59.454.728	87.304.707
Hreinn vaxtajöfnuður	<u>59.454.728</u>	<u>87.304.707</u>

Vaxtakjör námslána koma fram í skýringu 17 og vaxtakjör á lántökum koma fram í skýringu 18 um vaxtaberandi langtímaskuldir.

Skýringar

20. Ahættustýring (framhald)

Næmnigreining vaxta

Taflan hér að neðan sýnir næmni núvirðis vaxtaberandi eigna fyrir vaxtabreytingum. Í núvirðisútreikningum er tekið tillit til líkinda á uppgreiðslu lána og tekið mið af samningsbundnum gildistíma vaxta. Gert er ráð fyrir að vextir séu allir jafn næmir fyrir vaxtastigi á markaði. Taflan sýnir hver áhrif af 100 punkta breytingu á vöxtum hefði á rekstrarafgang og hreina eign meðal eigin fjár Menntasjóðs á reikningsskiladegi. Næmnigreiningin tekur til þeirra eigna sem koma fram hér að ofan sem bera breytilega vexti og miðast við rekstraráhrif á ársgrundvelli. Þessi greining byggir á að allar breytur haldist óbreyttar.

	31.12.2025		31.12.2024	
	-100 pkt.	100 pkt.	- 100 pkt.	100 pkt.
Gangvirðisbreyting námslána				
Námslán gangvirði	9.699.034	(7.920.588)	9.764.570	(8.397.983)
Vaxtatekjur af handbæru fé	(13.958)	13.958	(23.735)	23.735
Hrein áhrif vaxtabreytinga	<u>9.685.076</u>	<u>(7.906.630)</u>	<u>9.740.835</u>	<u>(8.374.248)</u>

Verðtryggingaráhætta

Lánveitingar samstæðu MSNM til námslána eru verðtryggðar og öll langtímalán eru verðtryggð og því er virði hluta eigna og skulda næmt fyrir breytingum á vísitölu neysluverðs. Sjóðurinn stendur frammi fyrir verðtryggingaráhættu þar sem virði verðtryggðra eigna er meira en virði verðtryggðra skulda. Breyting vísitölu neysluverðs hefur þannig meiri áhrif á fjármunatekjur en fjármagnsgjöld. Sjá nánar verðtryggingarjöfnuð að neðan.

Bókfært virði verðtryggðra eigna og skuldbindinga

	31.12.2025	31.12.2024
Verðtryggðar eignir		
Námslán	111.754.475	114.131.497
Verðtryggðar skuldir		
Langtímaskuldir	59.454.728	87.304.707
Verðtryggingarjöfnuður	<u>52.299.747</u>	<u>26.826.790</u>

Næmni gagnvart verðbreytingaráhættu

Í töflunni hér að neðan er sýnt hver áhrif af 100 punkta hækkun/lækkun vísitölu neysluverðs hefði á afkomu og hreina eign meðal eigin fjár samstæðu á reikningsskiladegi. Næmnigreiningin tekur til þeirra verðtryggðra eigna og skulda sem koma fram hér að ofan og miðast við rekstraráhrif á ársgrundvelli. Þessi greining byggir á að allar breytur, haldist óbreyttar.

	31.12.2025		31.12.2024	
	-100 pkt.	100 pkt.	- 100 pkt.	100 pkt.
Áhrif á afkomu og hreina eign	(562.120)	1.470.166	6.341.878	5.971.988

Skýringar

20. Ahættustýring (framhald)

Lausafjár- og fjármögnunaráhætta

Lausafjár- og fjármögnunaráhætta er hættan á að samstæðan geti ekki staðið við fjárhagsskuldbindingar sínar eftir því sem þær gjaldfalla. Lausafjárahætta felst í því að meiri óvissa er hvað binditíma námslána varðar en binditími langtímaskulda. Langtímaskuldir eru til 25 ára en endurgreiðslutími námslána í lánaflakki H-lána hefst 1 ári eftir námslok eða síðustu lánveitingu sem námsmaður þáði frá MSNM og standa yfir þar til skuld er uppgreidd eða lánþegi fellur frá. Endurgreiðsla H-lána getur bæði verið verðtryggð eða óverðtryggð lán með tekjutengingu, óverðtryggð eða verðtryggð jafngreiðslulán. Endurgreiðsla eldri lánaflakka samanstendur bæði af fastri afborgun og tekjutengingu auk þess sem greiðendur fá afslætti vegna aukainnborgunar eða uppgreiðslu láns sem getur numið allt að 15%. Markmið samstæðunnar er að stýra lausafé þannig að tryggt sé að sjóðurinn sé alltaf með nægt laust fé til að mæta skuldbindingum sínum er þær falla á gjalddaga. Samstæða MSNM er þannig með virka fjárstýringu þar sem þróun lausafjár og gjalddagar fjárhagsskuldbindinga er greind fram í tímum og byggir á skilgreindu áhættumati. Þannig er farið yfir stöðu lausafjár og fjárhagsskuldbindinga a.m.k. einu sinni í mánuði.

Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er áhætta á tapi sem stafar af rangri afgreiðslu starfsmanna vegna ófullnægjandi verkferla eða upplýsingakerfa, aðgerðum eða aðgerðaleyfi starfsmanna, mistökum, sviksemi eða vegna ytri atburða í rekstri MSNM. Rekstraráhætta nær þannig yfir starfsmannaáhættu, áhættu vegna upplýsingatækni, áhættu vegna sviksemi, áhættu vegna aðstöðu eða ófullnægjandi öryggisráðstafana, upplýsingaáhættu sem og orðsporsáhættu og útivistunaráhættu.

21. Tengdir aðilar

Samstæðan telst til A-hluta ríkissjóðs í ríkisreikningi og heyrir undir Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytið. MSNM starfar í samræmi við lög nr. 60/2020 um Menntasjóð námsmanna.

Til tengdra aðila teljast starfsmenn MSNM, Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytið, stjórn, lykilstjórnendur og sjóðir undir MSNM teljast tengdir aðilar. Þá teljast einnig tengdir aðilar nánir fjölskyldumeðlimir framangreindra aðila og lögaðilar undir yfirráðum þeirra. Engin óvenjuleg viðskipti áttu sér stað við tengda aðila á árinu.

Til tengdra aðila samstæðunnar telst einnig gamli LÍN sjóðurinn og Menntasjóður námsmanna, skv. skýringu 5.

Framlög til MSNM og LÍN eru í samræmi við fjárlög og lög nr. 60/2020 um Menntasjóð, sjá skýringu 7. Þá er greint frá launagreiðslum til lykilstjórnenda í skýringu 9.

Engin viðskipti hafa verið á milli samstæðu og ríkissjóðs eða annarra tengdra aðila umfram þau sem hafa verið nefnd hér að ofan og samræmast rekstrartilgangi MSNM og lögum.

22. Lög um Menntasjóð námsmanna

Lög nr. 60/2020 um Menntasjóð námsmanna hafa það að markmiði að útlán sjóðsins skv. lögnum, H-lánin, standi undir sér að undanskildum 30% styrk til námsmanna ljúki þau námslánunum á réttum tíma og barnastyrkja í stað barnalána. Vextir endurgreiðslna H-lána eru breytilegir og ákvarðast af því hvaða vaxtakjör ríkissjóði bjóðast á markaði á hverjum tíma að viðbættu vaxtaálagi sem tekur mið af væntum afföllum. Þá geta námsmenn valið um verðtryggð eða óverðtryggð námslán og er vaxtaþak sett á endurgreiðslur námslána sem nemur 4% vegna verðtryggðra lána að viðbættu vaxtaálagi en 9% vegna óverðtryggðra lána.

Fjármála- og efnahagsráðuneytið hefur lagt áherslu á að gerður sé greinarmunur á milli eldri lánaflakka sjóðsins og nýrra H-lána með það að markmiði að geta séð hvernig nýja námslánakerfið kemur út yfir lengra tímabil. Fjárhæð útlána H-lánanna er sýnd í skýringu 17.

Ný lög um sjóðinn voru samþykkt 9. júní 2020 og komu til framkvæmda 1. júlí 2020. Fyrstu útlán samkvæmt nýjum lögum hófust í ágúst 2020. Alls voru veitt lán samkvæmt nýjum lögum fyrir 8,2 milljarða króna á árinu 2025 (8,1 milljarður króna á árinu 2024). Miðað við meðalvexti á endurgreiðslum námslána sem námu 2,59% á árinu 2025 (2024: 3,88%) sem eru sömu vextir og sjóðnum og ríkissjóði buðust hjá Endurlánum ríkissjóðs þá er reiknaður kostnaður H-lánanna af lántökum vegna útlána því 926,7 millj. kr. (2024: 705,5 millj. kr.), í samræmi við skýringu 5.

Skýringar

23. Atburðir eftir reikningsskiladag

Lagabreytingar á útfærslu námsstyrks og vaxtakjörum. Nú munu nemendur hljóta 20% styrk við lok hvernar annar og 10% við námslok, ljúki þeir námi tímanlega, í stað 30% við námslok, ljúki þeir námi tímanlega. Þessi breyting mun fela í sér aukningu á námsstyrk, með tilheyrandi kostnaði.

Vaxtaviðmið H-lána verða einnig breytt og munu nýir vextir miðast við 3ja ára meðalávöxtunarkröfu ríkisskuldabréfa á markaði með 5 ára líftíma, í stað þess að miðast við ávöxtunarkröfu skammtímabréfa á hverjum tímapunkti. Þessi breyting felur í sér minni áhættu fyrir sjóðinn, þar sem vaxtakjör útlána sveiflast þá í takt við fjármögnun sjóðsins, og tekur mið af sömu vaxtaviðmiðum.

Breytingarnar taka gildi 1. apríl 2026.

24. Fimm ára yfirlit í millj. kr.

Á verðlagi hvers árs

Rekstur

	2025	2024	2023	2022*	2021*
Hreinar fjármunatekjur (gjöld).....	(4.718)	(5.059)	(8.715)	12.523	5.057
Aðrar rekstrartekjur.....	158	149	139	120	119
Önnur rekstrargjöld.....	(994)	(985)	(937)	(900)	(852)
Námslán á gangvirði.....	12.323	3.375	4.547	0	0
Framlag á afskriftareikn. útlána.....	0	0	0	(12.308)	(2.441)
Tekjuafgangur (halli) án ríkisframlags..	6.770	(2.521)	(4.966)	(566)	1.884
Ríkisframlag.....	1.193	1.214	1.531	1.604	2.749
Tekjuafgangur ársins.....	7.963	(1.307)	(3.435)	1.038	4.633

Efnahagur

Handbært fé.....	13.024	32.066	23.030	20.066	17.297
Útlán.....	280.142	281.142	279.118	267.910	252.187
Afföll gangvirðis/Afskriftareikningur.....	(163.273)	(163.504)	(151.021)	(74.399)	(58.210)
Aðrar eignir.....	857	933	3.790	1.216	647
Eignir alls.....	130.750	150.637	154.918	214.793	211.920
Langtímaskuldir.....	59.455	87.305	90.270	88.040	86.267
Aðrar skuldir.....	433	484	455	2.085	2.023
Skuldir alls.....	59.888	87.789	90.725	90.124	88.290
Eigið fé.....	70.862	62.848	64.192	124.669	123.631
Skuldir og eigið fé alls.....	130.750	150.637	154.918	214.793	211.920

Skýringar

25. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum sem er lýst hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem koma fram í ársreikningnum.

Skráning tekna

Framlag ríkisins

Framlag ríkisins byggir á fjárframlögum sem samþykkt eru á Alþingi í lok hvers árs fyrir næstkomandi rekstrarár og er metið á gangvirði móttekis endurgjalds frá ríkinu. Tekjur eru færðar þegar hægt er að meta framlag með áreiðanlegum hætti og MSNM hefur móttakið framlag til umsýslu og reksturs í samræmi við lög um Menntasjóð námsmanna nr. 60/2020. Auk framlags til umsýslu og reksturs þá leggur ríkið Menntasjóð jafnframt til fjárframlag vegna styrkgreiðslu til framfærslu barna og niðurfellingar á námslánunum. Hafi Menntasjóður móttakið framlag frá ríkissjóði fyrir áramót vegna styrkja sem til stendur að úthluta eftir áramót, er færð skuldbinding í ársreikningi.

Aðrar rekstrartekjur

Aðrar rekstrartekjur samanstanda fyrst og fremst af tilkynningargjöldum og þóknun vegna jöfnunarstyrkja. Þóknun vegna jöfnunarstyrkja er færð til tekna þegar þjónusta hefur verið veitt vegna jöfnunarstyrkja.

Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

Fjármunatekjur

Fjármunatekjur samanstanda af vaxtatekjum af handbæru fé og gangvirðisbreytingum námslána. Vaxtatekjur af handbæru fé eru færðar þegar líklegt þykir að MSNM muni hafa hagrænan ávinning af þeim og unnt er að meta fjárhæð teknanna með áreiðanlegum hætti. Gangvirðisbreyting námslána samanstendur af vaxtatekjum og verðbótum af veittum námslánunum, tekjum af lántökugjöldum ásamt ívilnunum af veittum námslánunum í formi vaxta, höfuðstóls eða greiðslufresta samanber skýring 8. Þá hafa aðrar forsendur jafnframt áhrif á gangvirðisbreytingu námslána samanber skýring 8. Vaxtatekjur eru færðar eftir því sem þær falla til miðað við virka vexti. Virkir vextir eru sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi eða tekjur yfir áætlaðan líftíma fjáreignarinnar þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar.

Fjármagnskostnaður

Fjármagnsgjöld samanstanda af vaxtakostnaði og verðbótum af fjárskuldum. Fjármagnsgjöld eru færð í rekstrarreikning á því tímabili sem þau falla til miðað við aðferð virkra vaxta.

Skráning gjalda

Gjöld sem stofnað er til við öflun tekna á tímabilinu eru færð sem rekstrarkostnaður. Gjöld sem stofnað er til á reikningsárinu en varða síðari reikningsár eru færð til eignar í efnahagsreikningi sem fyrirframgreiddur kostnaður. Gjöld sem varða reikningsárið en koma til greiðslu síðar, eru færð til skuldar sem áfallinn kostnaður í efnahagsreikningi.

Varanlegir rekstrarfjármunir

Eignir eru skráðar meðal varanlegra rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast félaginu og hægt er að meta kostnað vegna eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Varanlegir rekstrarfjármunir eru upphaflega skráðir á kostnaðarverði. Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum þeim kostnaði við að koma eigninni í tekjuhæft ástand.

Varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir línulega á áætluðum nýtingartíma þeirra, að teknu tilliti til vænts hrakvirðis.

Hagnaður eða tap vegna sölu eigna er mismunur söluverðs og bókfærðs verðs eigna á söludegi, og er færður við rekstrarreikning við sölu.

Skýringar

25. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

Óefnislegar eignir

Óefnislegar eignir eru einungis eignfærðar þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast sjóðnum og hægt er að meta kostnaðarverð eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Óefnislegar eignir samanstanda af hugbúnaði. Eignir þessar eru afskrifaðar með kerfisbundnum hætti á áætluðum nýtingartíma viðkomandi eigna og eru reiknaðar afskriftir hvers tímabils færðar í rekstrarreikning. Val á afskriftaraðferð skal miðast við notkun á viðkomandi eign á nýtingartíma hennar. Ef þessar eignir hafa ekki ákveðinn nýtingartíma er þó heimilt að meta þær árlega og skulu þær þá sæta árlegu virðisrýrnunarprófi eða oftast ef vísbendingar um virðisrýrnun hafa komið fram.

Virðisrýrnun eigna annarra en fjáreigna

Á reikningsskiladegi er bókfært verð eigna metið með tilliti til virðisrýrnunar. Komi fram vísbending um virðisrýrnun er endurheimtanlegt virði eignarinnar metið til að unnt sé að ákvarða upphæð virðisrýrnunar (ef einhver er).

Endurheimtanlegt virði er annað hvort hreint söluvirði eða nýtingarvirði eignar, hvort sem hærra er. Við mat á nýtingarvirði er notað vænt fjárstreymi sem fært hefur verið til núvirðis með vaxtaþrósentu sem viðeigandi er við fjármögnun slíkrar eignar að teknu tilliti til skatta. Þegar ekki er hægt að meta endurheimtanlegt virði einstakra eigna þá metur félagið endurheimtanlegt virði þeirrar sjóðskapandi einingar sem eignin fellur undir.

Sé endurheimtanlegt virði eignar eða fjárskapandi einingar metið lægra en bókfært verð er bókfært verð eignarinnar lækkað í endurheimtanlegt virði. Virðisrýrnun fjárskapandi eininga er fyrst færð til lækkunar á tengdri viðskiptavild, en síðan til hlutfallslegrar lækkunar á bókfærðu verði annarra eigna einingarinnar. Tap vegna virðisrýrnunar er fært í rekstrarreikning.

Ef áður færð virðisrýrnun á ekki lengur við er bókfært verð eignarinnar hækkað aftur, þó ekki umfram upphaflegt kostnaðarverð eða afskrifað kostnaðarverð sé um eign með takmarkaðan líftíma að ræða. Virðisrýrnun viðskiptavildar er ekki heimilt að bakfæra.

Fjármálagerningar

Fjáreignir og fjárskuldir eru færðar þegar samningsbundin réttur eða skylda til greiðslu myndast hjá sjóðnum.

Fjáreignir og fjárskuldir eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður sem rekja má beint til kaupa eða útgáfu fjáreigna eða fjárskulda sem ekki eru færð á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er bætt við eða dreginn frá gangvirði við upphaflega skráningu eftir því sem við á. Viðskiptakostnaður vegna fjáreigna eða fjárskulda á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er færður strax í rekstrarreikning.

Fjáreignir

Til fjáreigna teljast námslán, handbært fé, kröfur á ríkissjóð og aðrar kröfur.

Flokkun fjáreigna eftir upphaflega skráningu

Fjáreignum er skipt í þrjá flokka; fjáreignir á afskrifuðu kostnaðarverði, fjáreignir á gangvirði í gegnum afkomu eða fjáreignir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Flokkun þeirra fer eftir eðli og viðskiptalíkani félagsins fyrir viðkomandi fjáreignir.

Fjáreignir á afskrifuðu kostnaðarverði

Fjáreign sem áætlað er að eiga til gjalddaga og samningsbundnar greiðslur á settum gjalddögum samanstanda einungis af afborgunum af höfuðstól og vöxtum, skal skrá á afskrifuðu kostnaðarverði nema gerningurinn sé skilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning í samræmi við gangvirðisheimildina. Slíkar eignir eru upphaflega færðar á gangvirði að viðbættum öllum tengdum viðskiptakostnaði. Eftir upphaflega skráningu eru slíkar fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við virka vexti, að frádreginni virðisrýrnun. Fjáreignir félagsins sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru kröfur á ríkissjóð, aðrar skammtímakröfur og handbært fé.

Skýringar

24. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

Handbært fé

Handbært fé félagsins samanstendur af óbundnum og bundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum.

Fjáreignir á gangvirði í gegnum afkomu

Námslán eru metin á gangvirði í gegnum afkomu á hverjum reikningsskiladegi í samræmi við IPSAS 41 Fjármálagerningar. Námslán fela í sér innbyggðar afleiður og er reikningshaldsleg meðferð sú sama og í tilfelli námslána. Sjá nánar varðandi námslán, gangvirðisaðferð og forsendur í skýringu 17 um námslán.

Fjáreignir á gangvirði um aðra heildarafkomu

Samstæðan á engar fjáreignir sem falla í þennan flokk.

Virkir vextir

Vaxtatekjur af fjáreignum öðrum en þeim sem metnar eru á gangvirði í gegnum afkomu eru færðar miðað við virka vexti nema fyrir skammtímakröfur þegar áhrif afvöxtunar eru óveruleg.

Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi yfir áætlaðan líftíma fjármálagernings, eða yfir styttra tímabil ef við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar við upphaflega skráningu.

Virðisrýrnun fjáreigna

Fjáreignir sjóðsins sem falla undir gildissvið virðisrýrnunarlíkans IPSAS 41 eru kröfur á ríkissjóð og handbært fé. Ekki er metið vænt útlánatap í tengslum við kröfur á ríkissjóð og handbært fé þar sem líkur á útlánatapi eru taldar óverulegar, sjá nánar í skýringu 20 undir liðnum lánsáhætta.

Afskráning fjáreigna

Afskráir fjáreignir þegar samningsbundinn réttur til framtíðarsjóðstreymis af fjáreigninni er ekki lengur til staðar eða þegar áhætta og ávinningur af fjáreigninni flyst yfir á annars aðila.

Fjárskuldir

Til fjárskulda teljast langtímaskuldir og viðskiptaskuldir.

Fjárskuldir eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eftir upphaflega skráningu miðað við aðferð virkra vaxta.

Langtímaskuldir

Langtímaskuldir eru færðar á nafnverði að frádregnum afborgunum af höfuðstól og eru eftirstöðvar nafnverðs reiknaðar upp miðað við gildandi vísitölu í lok tímabilsins. Vextir eru gjaldfærðir í rekstrarreikningi er þeir falla til miðað við aðferð virkra vaxta.

Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir

Viðskiptaskuldir eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til áfallins kostnaðar.

Afskráir fjárskuldir eingöngu þegar skuldbinding vegna þeirra er ekki lengur til staðar. Hagnaður eða tap vegna afskráningar eru færð í rekstrarreikning.

Skýringar

24. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

Leigusamningar

Við upphaflega skráningu er metið hvort samningur teljist vera leigusamningur eða innihaldi leigusamning. Samstæðan skráir nýtingarrétt til eignar (leigueign) og samsvarandi leiguskuldbindingu vegna allra leigusamninga, nema skammtímaleigu (til skemmri tíma en 12 mánaða) og fyrir leigueignir með lágt virði þar sem leigugreiðslur eru færðar línulega á meðal rekstrargjalda yfir leigutímann.

Leiguskuldbinding er upphaflega metin á núvirði framtíðarleigugreiðslna. Leigugreiðslur eru núvirtar með innbyggðum vöxtum í samningi, eða ef þeir eru ekki aðgengilegir, með vöxtum af viðbótarlánsfé. Leiguskuldbinding samanstendur af föstum greiðslum að frádregnum leiguhvötum, breytilegum greiðslum vegna vísitölu, væntu hrakvirði og kaupréttum á leigueignum ef líklegt er talið að þeir verði nýttir.

Leigugreiðslur skiptast í vaxtagjöld og greiðslur af höfuðstól sem koma til lækkunar á leiguskuldbindingu. Samstæðan endurmetur leiguskuldbindingu ef leigutímabil breytist, ef leigugreiðslu breytast vegna vísitölutengingar eða þegar breytingar eru gerðar á leigusamningi sem ekki leiða til þess að nýr leigusamningur er skráður.

Leigueign er afskrifuð á því sem styttra reynist af líftíma leigusamnings eða hinnar leigðu eignar. Ef leigusamningur leiðir til eigendaskipta eða ef bókfært verð leigueign felur í sér kauprétt á hinu leigða, þá er leigueign afskrifuð á líftíma hins leigða. Leigueign er afskrifuð frá upphafsdegi leigusamnings.

Breytilegar leigugreiðslur sem eru ekki vísitölutengdar eru ekki hluti af leiguskuldbindingu eða nýtingarrétti eignar, heldur gjaldfærðar á því tímabili sem þær falla til.

Skuldbindingar

Skuldbinding er færð þegar ber lagalega eða ætlaða skuldbindingu vegna liðinna atburða, ef líklegt er að komi til greiðslu og hægt er að meta hana á áreiðanlegan hátt. Skuldbindingar eru metnar með því að núvirða áætlað framtíðarsjóðstreymi með vöxtum sem endurspeglar mat markaðarins á tímavirði peninga hverju sinni og þá áhættu sem fylgir einstökum skuldbindingum.